

for politiets prioritering af opgaver, ligesom mere generelle tendenser i den offentlige forvaltning – f.eks. stigende fokus på borgernes krav til service fra de offentlige myndigheder – har betydning for politiets virksomhed.

Der henvises nærmere til betænkningens side 21 og 22.

3.2. Politikkommissionens overvejelser

Politikkommissionen har overvejet behovet for en bestemmelse, der beskriver formålet med politiets virksomhed. Kommissionen har i den forbindelse bl.a. anført, at en lovbestemmelse om formålet med politiets virksomhed alene vil have karakter af en hensigts-erklæring. Det betyder imidlertid ikke, at en særlig bestemmelse om politiets formål og virke vil være overflødig.

En formålsbestemmelse indebærer, at lovgivningsmagten overordnet fastlægger, i hvilken retning politiets udvikling skal styres, og en formålsbestemmelse indebærer, at den overordnede planlægning og tilrettelæggelse af politiets virksomhed inden for de bevillingmæssige rammer skal foretages under hensyntagen til de formål, der er anført i bestemmelsen, og under anvendelse af de anførte midler.

En formålsbestemmelse vil endvidere have indflydelse på den overordnede tilrettelæggelse af den praktiske polititjeneste. En formålsbestemmelse vil samtidig kunne medvirke til at sikre, at der blandt politiets ansatte forankres holdninger til arbejdet, der stemmer overens med formålsbestemmelsen.

Politikkommissionen har på denne baggrund fundet, at der er behov for en særlig bestemmelse om politiets formål og virke.

Kommissionen foreslår, at det i en bestemmelse om politiets formål og virke angives, at politiet skal skabe og opretholde tryghed, sikkerhed, fred og orden i samfundet, samt at politiet skal fremme dette formål gennem forebyggende, hjælpende og håndhævende virksomhed, jf. § 1 i Politikkommissionens lovudkast.

Den foreslåede bestemmelse fremhæver alene tryghed, sikkerhed, fred og orden som mål for politiets virksomhed. Herudover vil naturligvis gælde mål, der er fælles for de offentlige myndigheder, f.eks. mål om effektiv forvaltningsvirksomhed.

Politikkommissionen har bemærket, at der med den foreslåede bestemmelse levnes plads til, at udviklingen vil kunne medføre visse ændringer i politiets fokusområder samtidig med, at de grundlæggende formål med politiets virksomhed fremhæves i en særlig bestemmelse.

De enkelte udtryk ”tryghed, sikkerhed, fred og orden” afspejler grundlæggende almene samfundsbehov, og det understreges hermed, at politiet er en integreret del af samfundet, at politiet skal beskytte almene samfundsinteresser, og at politiet ikke må være ude af trit med det omgivende samfunds behov og opfattelse af politiets rolle.

Der henvises i øvrigt til betænkningens side 104-106.

3.3. Justitsministeriets overvejelser

Justitsministeriet er enig i, at en lov om politiets virksomhed bør indeholde en bestemmelse om politiets formål og virke som foreslået af Politikkommissionen. Lovforslaget er med en redaktionel ændring udformet i overensstemmelse med kommissionens lovudkast. Der henvises til lovforslagets § 1 og bemærkningerne hertil.

4. Politiets opgaver

4.1. Gældende ret

Den første nærmere regulering af politiets opgavevaretagelse var politilovene af 1863 og 1871. De fleste bestemmelser i lov af 11. februar 1863 angaaende Omordning af Københavns Politi mv. og i lov nr. 21 af 4. februar 1871 om Politiet udenfor København er med tiden blevet ophævet eller i praksis erstattet af andre regler, herunder retsplejelovens § 108.

Politilovene indeholder således kun få bestemmelser, som i dag har selvstændig betydning for politiets virksomhed. Disse bestemmelser angår forsamlinger og opløb, udstedelse af politivedtægter og midlertidige foranstaltninger, det vil sige midlertidige generelle forbud og/eller påbud rettet til borgerne, f.eks. forbud mod færdsel på isen i bestemte områder i vinterperioden. Forsamlinger og opløb er nærmere behandlet under pkt. 5.3. nedenfor. Midlertidige foranstaltninger og udstedelse af politivedtægter er nærmere beskrevet under pkt. 8 nedenfor.

Den væsentligste lovbestemmelse i dag om politiets opgaver er retsplejelovens § 108. Politiet har efter retsplejelovens § 108, stk. 1, til opgave at opretholde sikkerhed, fred og orden, at påse overholdelsen af love og vedtægter samt at foretage det fornødne til forhindring af forbrydelser og til efterforskning og forfølgning af sådanne. Efter retsplejelovens § 108, stk. 2, kan politiet med justitsministerens samtykke pålægges andre opgaver.

Politiets opgaver inden for strafferetsplejen kan sammenfattes således, at politiet skal bringe strafbar virksomhed til ophør samt efterforske og forfølge